

Het Centrum in 2010

JAARVERSLAG ALGEMENE WERKING 2010

CENTRUM VOOR GELIJKHEID VAN KANSEN
EN VOOR RACISMEBESTRIJDING

Het Centrum in 2010

JAARVERSLAG ALGEMENE WERKING 2010

CENTRUM VOOR GELIJKHEID VAN KANSEN
EN VOOR RACISMEBESTRIJDING

Inhoud

Inleiding	4
Hoofdstuk 1: Algemene schets	6
Opdrachten, structuur en organisatie van het Centrum	7
Het Centrum in enkele cijfers	9
Hoofdstuk 2: Discriminatie / Gelijke Kansen	10
Discriminatie	11
Gelijke Kansen	13
Hoofdstuk 3: Migratie	16
Waken over het respect van de grondrechten van vreemdelingen	17
Informereren over migratiestromen	18
De strijd tegen mensenhandel stimuleren	19
Hoofdstuk 4: Internationale activiteiten, publicaties en acties	22
Internationale samenwerkingsverbanden	23
Enkele internationale activiteiten	24
Publicaties	26
Acties	27
Hoofdstuk 5: Het Steunpunt tot bestrijding van armoede, bestaansonzekerheid en sociale uitsluiting	28
Hoofdstuk 6: Balans en resultatenrekening van het Centrum	30
Hoofdstuk 7: Een vooruitblik	32

INLEIDING

Het Centrum voor gelijkheid van kansen publiceert al enkele jaren vier jaarverslagen:

- » drie themaverslagen over de opdrachten waarvoor het Centrum bevoegd is: *het Jaarverslag Discriminatie/Diversiteit, het Jaarverslag Migratie en het Jaarverslag Mensenhandel en -smokkel*
- » één verslag over de algemene werking waarin wordt uiteengezet hoe het Centrum zijn wettelijke opdrachten vervult, zoals beschreven in de oprichtingswet van 15 februari 1993.

Dit Jaarverslag Algemene Werking houdt u nu in de hand.

Het jaar 2010 was er één van **consolidatie en voorbereiding**.

Consolidatie. Het Centrum heeft zijn structurele samenwerkingsverbanden met de regio's en gemeenschappen versterkt, zowel met Vlaanderen als met de Franse Gemeenschap en het Waals Gewest. In de loop van 2011 verwacht het Centrum vergelijkbare samenwerkingsakkoorden af te sluiten met het Brussels Hoofdstedelijk Gewest en de Duitstalige Gemeenschap. Deze akkoorden passen in het kader van een mogelijke omvorming van het Centrum van een zuivere federale instelling naar een 'interfederaal' orgaan dat steunt op een samenwerkingsovereenkomst tussen de verschillende politieke entiteiten van het land.

Ook de langetermijnprojecten werden geconsolideerd, zoals de Diversiteitsbarometer en de socio-economische monitoring van personen van buitenlandse afkomst. In het kader van de *Rondetafels van de Interculturaliteit*, een initiatief van minister van Gelijke Kansen Joëlle Milquet, heeft het Centrum zich gebogen over de gevoelige kwestie van de 'redelijke aanpassingen'. Deze denkoefening wordt in 2011 voortgezet.

De consolidatie deed zich ook intern voor, met de uitwerking van een nieuw systeem van functieclassificatie en bijpassend nieuw loonakkoord. Dit heeft een herwaardering van de lonen mogelijk gemaakt en blijft binnen de grenzen die de Raad van Bestuur heeft vastgelegd. Een eigen functieclassificatie en loonbeleid is ook een voorbereiding op de oprichting van het interfederale Centrum.

De opstelling van een nieuw **Strategisch Driejarenplan 2011-2013** zorgt ten slotte voor een goede **voorbereiding** op de drie volgende jaren. Voor de Raad van

Bestuur het Strategisch Driejarenplan 2011-2013 op 8 december 2010 goedgekeurde, werd het vorige Strategisch Driejarenplan 2008-2010 grondig geëvalueerd. Dit gebeurde zowel door een team van externe consultants als tijdens talrijke voorbereidende vergaderingen en tijdens een strategische tweedaagse waaraan alle medewerkers van het Centrum aan konden deelnemen.

Het jaar 2010 werd ten slotte ook gekenmerkt door het **Belgische EU-Voorzitterschap**. Het Centrum was hierbij actief betrokken, als organisator of medeorganisator van verscheidene belangrijke en succesvolle manifestaties. Op die manier leverde het Centrum zijn bescheiden maar waardevolle bijdrage aan het succes van het Belgische EU-Voorzitterschap.

Edouard Delruelle, *Adjunct-directeur*
Jozef De Witte, *Directeur*

HOOFDSTUK I: ALGEMENE SCHETS

Opdrachten, structuur en organisatie van het Centrum

Bij zijn oprichting in 1993 was het Centrum enkel bevoegd voor de strijd tegen racisme. Vandaag zijn de bevoegdheden van het Centrum veel ruimer. De wettelijke opdrachten van het Centrum situeren zich vandaag binnen twee volwaardige pijlers:

- » De pijler 'Discriminatie / Gelijke Kansen', met als opdracht het bevorderen van gelijkheid van kansen en het bestrijden van elke vorm van onderscheid, uitsluiting, beperking of voorkeur op grond van nationaliteit, zogenaamd ras, huidskleur, afkomst of nationale of etnische afstamming; maar ook op grond van seksuele geaardheid, burgerlijke staat, geboorte, fortuin, leeftijd, geloof of levensbeschouwing, huidige of toekomstige gezondheidstoestand, handicap, politieke overtuiging, fysieke of genetische eigenschap of sociale afkomst¹. Gendergerelateerde aangelegenheden zijn de bevoegdheid van onze zusterinstelling, het Instituut voor de Gelijkheid van Vrouwen en Mannen. Het Centrum is niet

bevoegd voor discriminatie op basis van taal: de regering moet nog een instantie aanwijzen om deze meldingen te behandelen.

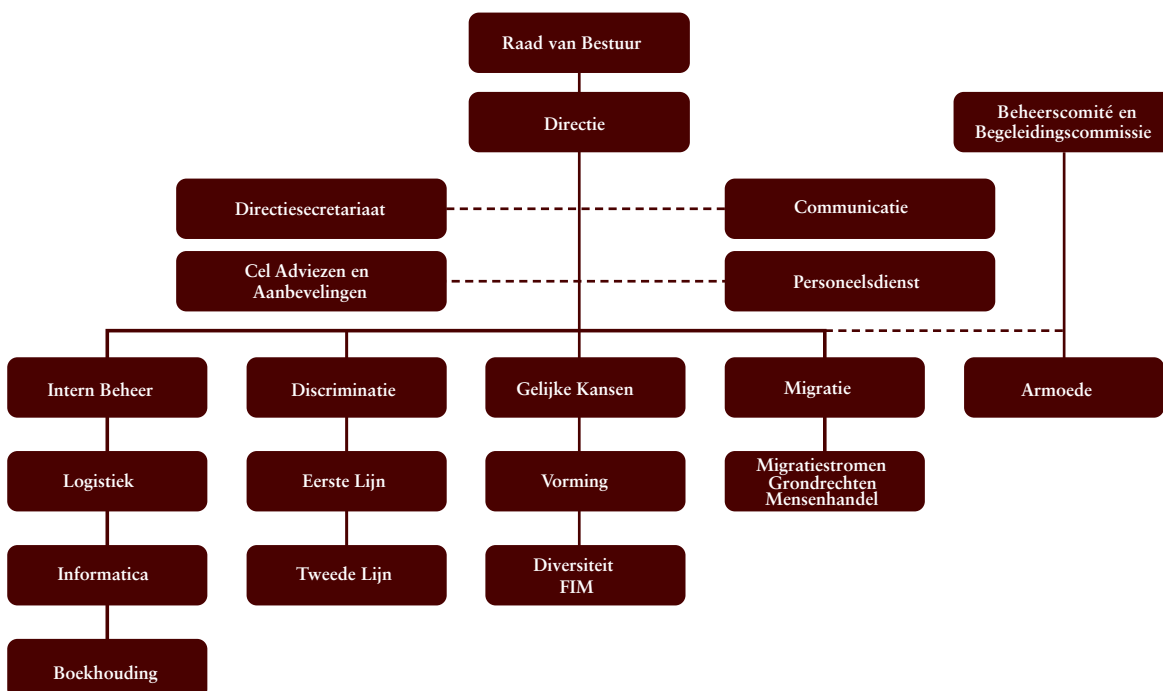
- » De pijler 'Migratie', met als opdrachten te waken over het respect van de grondrechten van vreemdelingen, de overheid informeren over de aard en grootte van migratiestromen en de bestrijding van mensenhandel en -smokkel te stimuleren.

In 1999 werd het **Steunpunt tot bestrijding van armoede, bestaansonzekerheid en sociale uitsluiting** aan het Centrum toegevoegd. Dit Steunpunt heeft eigen opdrachten, werkt met eigen bestuursorganen en een eigen budget, en valt niet onder de verantwoordelijkheid van de Raad van Bestuur en de directie van het Centrum. Op pagina 28 schetsen we de werking van dit Steunpunt in 2010.

De oprichtingswet stelt dat het Centrum **volkomen onafhankelijk** is in de uitoefening van zijn opdracht en die uitvoert in een **geest van dialoog en samenwerking** met verenigingen, instituten, organen en diensten die vergelijkbare opdrachten uitvoeren of rechtstreeks betrokken zijn bij de uitvoering van deze opdracht.

¹ De bevoegdheden van het Centrum zijn nog niet formeel uitgebreid naar het criterium 'syndicale overtuiging' dat in 2009 na een arrest van het Grondwettelijk Hof werd opgenomen in de lijst van de criteria die door de antidiscriminatiewet beschermd worden.

Na de interne reorganisatie van het Centrum in 2009 ziet het organigram van het Centrum er vandaag als volgt uit:

Het Centrum voert binnen zijn twee pijlers telkens **drie taken** uit. Allereerst behandelt het binnenkomende meldingen. Op zijn minst beantwoordt het Centrum elke melding en probeert zo snel mogelijk toereikende oplossingen te vinden voor het gesignaleerde probleem. Het houdt daarbij rekening met de rechten en belangen van alle betrokken partijen. Ten tweede verspreidt het Centrum informatie, werkt aan sensibilisatieacties en organiseert vormingen, om zo mensen en organisaties te helpen structurele problemen op te lossen. Ten slotte levert het Centrum advies en aanbevelingen zodat weerkerende probleemsituaties verholpen kunnen worden aan de hand van een aangepaste regelgeving.

Om de verscheidenheid aan toevertrouwde opdrachten

aan te pakken is een sterk transversaal overleg onontbeerlijk. In 2010 werd hieraan bijzonder veel aandacht besteed. Er zijn verschillende werkgroepen met medewerkers uit verschillende departementen die de expertise van het Centrum uitdiepen rond bepaalde sectoren (werkgelegenheid, huisvesting, onderwijs, interculturele harmonisatie, ...) en rond specifieke thema's (handicap, 'ras', ...).

Het Centrum wordt bestuurd door een Raad van Bestuur die pluralistisch is samengesteld. Deze raad is samengesteld uit 21 effectieve leden en 21 plaatsvervangers, benoemd voor een periode van zes jaar. Van de 21 leden zijn er 7 voorgedragen door de gemeenschaps- en gewestregeringen.

Samenstelling van de Raad van Bestuur van het Centrum op 31/12/2010

Effectieve leden	Plaatsvervangers
Hervé Hasquin (voorzitter)	Isabelle Mazzara
Ann Verreth (ondervoorzitster)	Tinneke Huyghe
Bernard Blero	Fatima Shaban
Jan Boulogne	Anne-Marie Vangeenberghe
Anne-Emmanuelle Bourgaux	<i>Ahmed Laaouej</i>
Eddy Boutmans	Kurt Demeester
Naima Charkaoui	Hakim Boutkabou
Diane Culer	Chico Kebsi
Claude Debrulle	<i>Zakia Khattabi</i>
Eugène Dimmock	Machteld Ory
Badra Djait	Jochen Soetens
Afaf Hemamou	Mohammed Tijjini
Laura Iker	Fabien Paelmans
Carine Jansen	Alain Jacobeus
Véronique Lefrancq	Benoît Drèze
Eric Lemmens	Gisèle Marlière
Alexander Miesen	Ingrid Inselberger
Liesbet Stevens	Karin Van Mossevelde
Soetkin Suetens	Khadija Zamouri
Renaat Vandeveld	<i>Ina Vandenberghe</i>
Steven Vansteenkiste	Lieve De Cocq

Regeringscommissaris
Philippe Bouchat

Italics= ontslagnemend

Het Centrum in enkele cijfers

- » Het Centrum telde op 31/12/2010 **101** voltijdsequivalenten (VTE): **86,31** binnen het personeelsplan; **5,8** in projecten en **8,8** bij het Steunpunt Armoede.
- » In 2010 ontving het Centrum in totaal **4.500** meldingen, en zowat **56%** daarvan gebeurde via de website.
- » De melders waren opvallend vaker mannen (**64%**) dan vrouwen (**36%**).
- » **45%** van de melders deed dit in het Nederlands, **47%** in het Frans.
- » **80%** van de meldingen had betrekking op discriminatie en **20%** op grondrechten van vreemdelingen.
- » Voor alle meldingen waarvoor het Centrum bevoegd was, werden uiteindelijk **1.794** dossiers geopend.
- » Er werden **107** dossiers doorverwezen naar andere bevoegde of gespecialiseerde instanties.
- » Het Centrum is in **16** dossiers een rechtzaak begonnen, en startte daarnaast ook **6** juridische procedures in de strijd tegen mensenhandel.
- » Het Centrum verzorgde **344 uren** aan informatiesessies (minder dan ½ dag) en **640 uren** aan vormingen (minimum ½ dag), en bereikte daarmee in totaal zowat **6.350** personen.
- » In het kader van het Belgische EU-Voorzitterschap werkte het Centrum mee aan **6** conferenties, workshops, ...
- » Het Centrum is betrokken in **7** internationale samenwerkingsverbanden (EQUINET, FRA, NCP INT, NCP EMN, ECRI, ODIHR, VN).
- » In totaal bracht het Centrum **45** adviezen en aanbevelingen uit: **8** rond Discriminatie en Gelijke Kansen, en **37** rond Migratie.

HOOFDSTUK 2: DISCRIMINATIE / GELIJKE KANSSEN

Discriminatie

Dienst Eerste Lijn

De Dienst Eerste Lijn is het eerste contactpunt van het Centrum. Deze dienst geeft verzoekers binnen een redelijke termijn een eerste antwoord op hun vragen.

De Dienst Eerste Lijn verzorgt een telefonische permanentie voor personen die informatie wensen, een discriminatie willen melden of advies wensen over hun grondrechten als vreemdeling. Eén voormiddag per week is er een permanentie waar bezoekers op het Centrum zelf terecht kunnen. Op afspraak ontvangt de dienst ook personen op andere weekdays.

Op 31 december 2010 bestond het team uit 9 medewerkers (voltijdse equivalenten).

De opdrachten van de Dienst Eerste Lijn: registratie, advies, informatie, doorverwijzing

In de strijd tegen discriminatie geeft de Dienst Eerste Lijn informatie over de bevoegdheden van het Centrum en verleent het advies aan individuele melders. De dienst zorgt voor professioneel onthaal en stelt aan de melders concrete oplossingen voor om uit een moeilijke situatie te geraken. Zodra een melder bijstand vraagt, wordt een dossier geopend, dat na een eerste analyse aan de Dienst Tweede Lijn wordt overgemaakt.

De Dienst Eerste Lijn verstrekt ook informatie en adviezen over de grondrechten van vreemdelingen, met name over administratieve vragen inzake toegang tot het grondgebied, verblijf, vestiging en verwijdering van vreemdelingen. Concreet gaat het over de mogelijkheden om een verblijf te regulariseren of over procedures inzake gezinshereniging, de toegang tot de Belgische nationaliteit of de arbeidsmarkt, ... Om personen die zich tot het Centrum richten zo goed mogelijk verder te helpen, neemt de dienst in sommige gevallen contact op met lokale en federale administraties of met advocaten.

Regelmatig ontvangt de Dienst Eerste Lijn vragen waarvoor het Centrum na analyse niet bevoegd blijkt te zijn. De dienst verwijst deze melders dan zo goed mogelijk door naar andere instanties die beter

geplaatst zijn om hen te adviseren, zoals sociale diensten, ombudsdiensten, administraties, advocaten, ... Meldingen over discriminatie op basis van geslacht worden bijvoorbeeld doorverwezen naar het Instituut voor de Gelijkheid van Vrouwen en Mannen.

Invoering van een systeem voor verwerking en registratie: METIS

De Dienst Eerste Lijn ging ook voorop bij de implementatie van een nieuw informaticasysteem voor de verwerking en registratie van meldingen en dossiers: METIS. Dit systeem wordt zowel intern gebruikt (door de Eerste Lijn, de Tweede Lijn en het Departement Migratie), als door externe partners, zoals de verschillende Vlaamse meldpunten en de Directie Gelijkheid van Kansen van het Ministerie van de Franse Gemeenschap.

METIS is een webplatform dat toelaat om meldingen en dossiers te verwerken en door te sturen naar interne diensten of externe partners. Hierbij zijn veiligheidsmaatregelen ingebouwd ter bescherming van de persoonsgegevens.

Door de opslag van (geanonimiseerde) gegevens betreffende melders, de aard van de feiten, de betrokken personen en het gevolg dat aan een verzoek wordt gegeven, kan METIS betrouwbare cijfergegevens produceren. Daarmee wordt een beeld geschetst van de realiteit inzake discriminatie of grondrechten van vreemdelingen.

Dienst Tweede Lijn

De dienst telt 16,5 voltijdse equivalente medewerkers, van onder wie iets meer dan de helft juristen zijn. Hoewel de behandeling van individuele discriminatiedossiers en dus de toepassing van de wetten tot de belangrijkste taken van de dienst hoort, is een multidisciplinaire en dus niet enkel juridische aanpak nood-

zakelijk. Zo kan de dienst optimaal inspelen op de verwachtingen van de melders en op de noodzaak om oplossingen te vinden buiten de formele procedures die door de antidiscriminatie- en antiracismewetten zijn bepaald.

Eén van de hoofdopdrachten van de dienst is de behandeling van individuele dossiers met betrekking tot discriminatie op grond van alle criteria waarvoor het Centrum bevoegd is (leeftijd, handicap, seksuele geaardheid, 'raciale' criteria, geloof of levensbeschouwing, vermogen, gezondheidstoestand,...) in alle domeinen van het maatschappelijk leven (arbeid, huisvesting, verzekeringen, onderwijs, horeca, politie, cyberhate,...).

In 2010 heeft de Dienst Tweede Lijn 1.466 dossiers geopend en behandeld. Dat betekent dat elke medewerker gemiddeld iets meer dan 90 nieuwe dossiers heeft geopend. Hieraan moeten de dossiers van de afgelopen jaren worden toegevoegd, die in 2010 nog in behandeling waren. Voor een meer gedetailleerd overzicht van deze cijfers verwijzen we naar het Jaarverslag Discriminatie/Diversiteit 2010.

Bij de verwerking van individuele meldingen streeft het Centrum eerst en vooral naar onderhandelde oplossingen. In de meest ernstige en flagrante gevallen, of wanneer een dialoog onmogelijk blijkt, zal het Centrum de zaak bij gerechtelijke en/of disciplinaire overheden aanhangig maken. In 2010 was dit slechts het geval voor 3,3 % van de dossiers (49 op 1.466) (en dit betreft zowel gewone klachten als rechtszaken).

De Dienst Tweede Lijn beperkt zich niet tot de behandeling van individuele dossiers. Uit de behandelde dossiers worden lessen getrokken om in de toekomst op een meer structurele en/of preventieve manier op te treden.

Zo dragen medewerkers onder meer in transversale werkgroepen bij tot het ontwikkelen van beleidsinstrumenten, studies en onderzoeken. Die worden voorgesteld in het hoofdstuk over de Dienst Diversiteit en in hoofdstuk 4 van dit Jaarverslag.

Cyberhate

Gevalen van cyberhate kunnen ook via de website van het Centrum gemeld worden (www.diversiteit.be). Twee medewerkers van de Dienst Tweede Lijn behandelen de dossiers over cyberhate, in nauwe samenwerking met de medewerkers van de Eerste Lijn.

Samenwerkingsverbanden

Het Centrum heeft verschillende samenwerkingsakkoorden of -protocollen afgesloten met overheden en partners op het veld (organisaties, vakbonden, ...). Bijna al deze protocollen bevatten een luik over meldingen en individuele dossiers en regelen de concrete samenwerking voor de behandeling van deze dossiers.

» **Met het Waals Gewest en de Franse Gemeenschap**
Samenwerkingsprotocollen werden ondertekend tussen het Centrum² en zowel het Waals Gewest als de Franse Gemeenschap in het kader van de goedkeuring van de antidiscriminatie-decreten. Dankzij deze protocollen konden er in 2010 drie medewerkers in dienst worden genomen op de Dienst Tweede Lijn en één op de Dienst Diversiteit. Deze medewerkers zijn belast met de behandeling van dossiers die raken aan de bevoegdheden van het gewest (openbaar vervoer, beroepsopleiding,...) en de gemeenschap (onderwijs, cultuur,...).

» **Met Vlaanderen**
De overeenkomst tussen de Vlaamse overheid en het Centrum werd in 2010 verlengd in het kader van de verdere uitbouw van de Vlaamse Meldpunten voor Discriminatie. Deze gebruiken het elektronisch dossierbeheerssysteem (METIS) en het Centrum biedt de medewerkers vorming, een helpdesk, samenwerking in dossiers en ondersteuning bij plaatselijk overleg.

» **Met het Brussels Hoofdstedelijk Gewest**
Er is een samenwerkingsprotocol ondertekend tussen het Centrum en het Territoriaal Pact voor de Werkgelegenheid. Dat vervangt het akkoord dat al jaren met Actiris bestond.

- » **Met andere partners, onder andere:**
 - › **Vakbonden:** ACV, ABVV, ACLVB
 - › **Gespecialiseerde verenigingen/instellingen:**
 - *Seksuele geaardheid:* Alliège, Arc-en-ciel Wallonie, Çavaria, FAGL, Tels Quels, Het Regenbooghuis
 - *Handicap en gezondheidstoestand:* AFrAHM, Altéo, ANAHM, Association socialiste de la personne handicapée, Nationale Hoge Raad voor Personen met een Handicap, Federatie van Vlaamse Dovenorganisaties, Fédération Fran-

cophone des Sourds de Belgique, Handiplus, Inclusie Vlaanderen, Katholieke Vereniging Gehandicapten, het Brailleliga, Ligue des Droits de l'Enfant, Oeuvre national des aveugles, Sensoa, Vlaamse Diabetes Vereniging vzw, Vlaamse Federatie Gehandicapten, Vlaamse Liga Tegen Kanker

Het Centrum werkt ook in samenwerking met de 'Centres d'intégration régionaux' in het Waals Gewest.

Gelijke Kansen

Dienst Vorming

De dienst Vorming bestaat uit 10 medewerkers en zijn heeft als opdrachten:

Registratie en analyse van de aanvragen rond vormingen, informatie en sensibilisatie aan het Centrum

Het Centrum wordt regelmatig verzocht om informatiesessies te organiseren (presentaties van het Centrum, zijn opdrachten en de antidiscriminatiewetgeving), sensibilisatie (interactieve sessies voor beperkte groepen) of vorming (interactieve modules van één tot twee dagen, op maat gemaakt voor professionals). Dankzij een grondige analyse kan de dienst zo gepast mogelijk reageren op deze aanvragen en rekening houden met verwachtingen, publiek en onderwerp. De dienst doet beroep op zowel eigen medewerkers als medewerkers van andere diensten. In sommige gevallen wordt doorverwezen naar externe sprekers, om beter te voldoen aan de aanvraag. Een dergelijke analyse laat ook een beter begrip van prioriteiten toe.

Interne vorming en ondersteuning

De dienst Vorming ontwikkelt al enkele jaren activiteiten, gericht op de verschillende medewerkers en diensten van het Centrum: methodologische of didactische ondersteuning voor de voorbereiding of uitvoering van informatie-, vormings- of sensibilisatiesacties,

supervisie, coördinatie van informatiesessies voor medewerkers van het Centrum,...

Externe vormingen

Hoe kunnen minderheidsgroepen die vatbaar zijn voor discriminatie onthaald worden in een privéonderneming of een openbare instelling? Hoe kan diversiteit in organisaties worden ingevoerd en hoe kunnen teams concreet geleid worden om conflicten te voorkomen of op te lossen? Hoe kan men begrijpen, luisteren, handelen, leren en werken in een multiculturele omgeving? Dit zijn enkele vragen die de Dienst Vorming probeert te beantwoorden, samen met de betrokken aanvragers. Opleidingen en denkoefeningen steunen op methodologische instrumenten en laten een blijvende indruk na bij de deelnemers. De dienst heeft een contextuele benadering van het opleidingsproces die rekening houdt met individuele, collectieve en structurele problemen.

De vormingen en sensibilisatie- of begeleidingsactiviteiten gaan over thema's waarvoor het Centrum bevoegd is. Enkele voorbeelden hiervan zijn: interculturele communicatie; reageren op stereotypen, vooroordelen en discriminatie; het beheer van conflicten in een interculturele context; diversiteitsmanagement; opleiding van opleiders en de antidiscriminatiewetgeving.

Daarnaast biedt het Centrum ook vormingen op maat aan. De vormingen vertrekken vanuit de ervaring van de deelnemers en hoe ze deze beschrijven. Zo onder-

zoekt men de houding van de deelnemers tegenover anderen, of het nu een klant of een collega is. De debatten zijn verankerd in de ervaring van de deelnemers. Er wordt hun mening gevraagd over de moeilijkheden, frustraties en soms de woede waarmee zij geconfronteerd worden in hun dagelijks werk.

Het Centrum geeft ook externe vormingen aan de federale politie. In 2010 werd dit een samenwerkingsovereenkomst van onbepaalde duur, terwijl ze voordien jaarlijks hernieuwd werd. Dankzij deze overeenkomst kunnen twee medewerkers van het Centrum basisopleidingen en voortgezette opleidingen houden en diensten verlenen bij alle politiediensten en politiezones die gebruik willen maken van de modules en de expertise van het Centrum.

Dienst Diversiteit

De doelstelling van de Dienst Diversiteit is het bevorderen van diversiteit in de verschillende domeinen van het economische, sociale en politieke leven (werkgelegenheid, huisvesting, onderwijs,...). De dienst telt 13 medewerkers.

De Dienst Diversiteit realiseert deze doelstelling door multidisciplinair te werken. Zo werkt de dienst transversaal samen met de verschillende diensten van het Centrum, maar ook met externe partners, om:

- » adviezen en aanbevelingen uit te werken;
- » een forum te bieden aan verschillende actoren;
- » studies en onderzoeken op te zetten en relevante gegevens verzamelen;
- » deel te nemen aan (afhankelijk van de prioriteiten van de dienst) sensibiliserings- en voorlichtingsactiviteiten en/of die uit te werken. Dit gebeurt ook via trajectbegeleiding bij de uitvoering van een diversiteitsbeleid;
- » waar nodig door te verwijzen naar andere hulpverleners.

Het Centrum stimuleert het multidisciplinaire denken door de oprichting van thematische werkgroepen, samengesteld uit medewerkers van verschillende diensten: werkgelegenheid, huisvesting, onderwijs, zorg, handicap, seksuele geaardheid, culturele harmonisatie,...

Het Impulsfonds voor het Migrantenbeleid

Het Federaal Impulsfonds voor het Migrantenbeleid (FIM) is in 1991 opgericht. Het FIM wil projecten ondersteunen die de maatschappelijke integratie van personen van vreemde afkomst bevorderen, bijdragen aan de preventie van discriminatie en die interculturele communicatie promoten.

Het FIM wordt bestuurd door een Beheerscomité dat jaarlijks de regels en prioriteiten bepaalt en beslist welke projecten gesubsidieerd worden, op voorstel van de federale, regionale en communautaire overheden.

Het Beheerscomité is samengesteld uit vertegenwoordigers van de federale regering, vertegenwoordigers van de gewest- en gemeenschapsregeringen en een vertegenwoordiger van het Centrum.

Het Centrum staat in voor het secretariaat (administratieve en financiële opvolging) van het FIM maar neemt geen beslissingen.

De gefinancierde projecten moeten één van de hieronder vermelde integratieaspecten aanpakken en de vooropgelegde prioritaire thema's volgen:

- » bevordering van gelijkheid en diversiteit in alle sectoren van het maatschappelijke, culturele en economische leven;
- » deelname aan het sociale, culturele, economische en politieke leven en het verwerven van nuttige hulpmiddelen voor de uitoefening van vrije keuze en persoonlijke autonomie;
- » verbetering van de uitwisseling en het wederzijds begrip tussen de verschillende gemeenschappen, net als van de interculturele dialoog;
- » steun voor lokale initiatieven die zich inzetten voor sociale cohesie;
- » sociale en culturele diversiteit van het publiek, net als diversiteit van generatie en geslacht;
- » de emancipatie van vrouwen en meisjes;
- » de strijd tegen racisme en discriminatie.

Jaarlijks wordt in het Staatsblad een projectoproep gepubliceerd. In 2010 werd aan het FIM een budget van € 8.000.000 toegekend waarmee 551 van de 825 subsidieaanvragen werden gefinancierd.

Met het oog op een verbeterde behandeling van de dossiers is sinds 2008 een deel van de administratieve en financiële opvolging van de projecten geïnformati-

seerd door de implementatie van een webapplicatie. Deze applicatie heeft gezorgd voor een tijdswinst bij de behandeling van de aanvragen, een papierloze omgeving en een grotere transparantie voor de promotoren en het FIM-team. De promotoren kunnen op elk moment de status van hun aanvraag online raadplegen.

Dit betekent voor het Centrum dat het zich nu een beter beeld kan vormen van de geschiedenis van elk project, naast de mogelijkheid om een hele reeks documenten automatisch te genereren.

HOOFDSTUK 3: MIGRATIE

Waken over het respect van de grondrechten van vreemdelingen

Individuele meldingen

Bij het Departement Migratie zijn meerdere medewerkers belast met de behandeling van dossiers over vreemdelingenrecht. Zij analyseren en geven opvolging aan de dossiers die de Dienst Eerste Lijn doorgeeft. Wekelijks zitten zij samen met deze dienst om af te stemmen.

In 2010 heeft het Centrum 890 meldingen ontvangen en 250 dossiers geopend rond vreemdelingenrecht. Ook al gaat het daarbij vooral om advies, voorlichting en doorverwijzing, toch geven deze meldingen een goed beeld van de moeilijkheden op het terrein waardoor het Centrum beter zijn waarnemende functie kan vervullen. Het overwicht van bepaalde types meldingen in bepaalde periodes of weerkerende administratieve problemen wijzen op een evolutie op het terrein. Kennis van die evoluties dragen bij tot een goede fenomeenanalyse.

In 2010 nam bijvoorbeeld de begeleiding van de regularisatieaanvragers een groot deel van het werk in beslag. Het Centrum heeft voornamelijk gewerkt rond de lange behandelingstermijnen van ingediende aanvragen zowel bij de gemeenten als bij de Dienst Vreemdelingenzaken en rond de toepassing van regularisatiecriteria zoals bepaald in de instructie van 19 juli 2009. In deze context heeft het Centrum talrijke vragen behandeld met betrekking tot de situatie van de Tibetanen in België en had daartoe regelmatige contacten met het Bureau van Tibet in Brussel. Er werd ook gewerkt rond de problemen van Europese burgers tijdens hun contacten met de gemeentelijke loketten.

Net als vorig jaar heeft het Centrum veel vragen ontvangen over het recht op gezinsleven: de huwelijksprocedure, het afsluiten van een wettelijk samenlevingscontract, de erkenning in België van een in het buitenland afgesloten huwelijk, de controles op schijnhuwelijken, ...

In 2010 heeft het Centrum steun en advies verstrekt aan vreemdelingen die zich in administratieve detentie bevonden in een INAD-centrum omdat hen de toegang tot het grondgebied werd geweigerd, alsook aan hun advocaten en familieleden.

Het Centrum kreeg ook verschillende vragen rond het verkrijgen van de Belgische nationaliteit. De vragen gingen voornamelijk over de wettelijke verblijfsperiode die nodig is voor het verkrijgen van de nationaliteit, de periodes die in rekening worden genomen bij de berekening van de wettelijke verblijfsperiode, de gevolgen van onderbrekingen van deze periodes – soms voor slechts enkele dagen – en de mogelijkheid tot schrapping uit de registers. Een aantal van deze vragen worden behandeld in het Jaarverslag Migratie 2010.

Vorming, overleg, studies, adviezen en aanbevelingen

Het Centrum krijgt regelmatig aanvragen voor opleidingen in vreemdelingenrecht. In 2010 werden opleidingen gegeven in het kader van de vormingsmodule ‘maatschappelijke oriëntatie’ van de vzw BON (Brussels Onthaalbureau voor Nieuwkomers). Het Centrum werkte mee aan een opleiding over administratieve detentie van vreemdelingen en aan een seminarie over het gebruik van DNA-tests in het kader van de procedure voor gezinshereniging. Beide activiteiten werden georganiseerd door de ‘Association pour le droit des étrangers’ (ADDE). Verder heeft het departement deelgenomen aan opleidingen over recente ontwikkelingen in migratie in de school voor verpleegkundigen van de Hogeschool-Universiteit Brussel. Het Centrum sprak ook op het colloquium ‘30 jaar vreemdelingenwet’, georganiseerd op 15 en 16 december 2010 te Leuven door de K.U.Leuven en de University of Antwerp Legal Research School.

In 2010 organiseerde het Centrum een aantal ontmoetingen met verschillende actoren die betrokken zijn bij het beheer van INAD-centra (nationaal en regionaal). Deze ontmoetingen kaderden in het werk van het Centrum over de grondrechten van vreemdelingen in detentiecentra. Dit werk gaat verder in 2011. Het Centrum heeft ook actief deelgenomen aan een werkgroep over het recht op gezinshereniging, georganiseerd door de Koning Boudewijnstichting.

Het Centrum neemt als volwaardig lid deel aan de maandelijkse contactvergaderingen van het Belgische Comité voor Hulp aan Vluchtelingen en als waar-

nemer aan de vergaderingen van de Bezoekersgroep van de gesloten centra – gecoördineerd door CIRE (Coördination et Initiatives pour et avec les Réfugiés et Etrangers) en ook als waarnemer aan het Platform voor Minderjarigen in Ballingschap.

De minister van Sport van de Vlaamse regering heeft aan het Centrum advies gevraagd over het FIFA-reglement betreffende de aansluiting van jonge atleten die niet de Belgische nationaliteit bezitten. Dit advies was het onderwerp van een Commissiedebat op 25 mei 2010 in het Vlaamse Parlement. Het Centrum heeft dit advies uitgewerkt op uitnodiging van en in samenwerking met de Kinderrechtencommissaris. In navolging hiervan heeft een werkgroep van de Vlaamse regering een boekje gepubliceerd met praktische informatie voor verenigingen en sportclubs.

Als Nationaal Instituut voor de Mensenrechten³ in België werd het Centrum op 25 en 26 mei 2010 gehoord door de VN over de kwestie van de grondrechten van migranten die werken als dienstbode.

Het Centrum wil graag het debat over (aspecten van) het migratiebeleid stimuleren. Op 28 mei 2010 werd een seminarie georganiseerd over het in aanmerking nemen van de geestelijke gezondheid in de asielpprocedure. Op 26 november 2010 heeft het Centrum een symposium gehouden over de uitdagingen van de uitvoering van de ‘terugkeerrichtlijn’. Hoewel deze richtlijn talrijke vragen oproept, richtte het colloquium zich voornamelijk op twee aspecten: de vrijwillige terugkeer en het binnenkomstverbod. Het Centrum beschouwt de omzetting van de richtlijn als

3 Het Centrum werd in maart 2010 opnieuw door de VN erkend als een mensenrechteninstelling met een B-status.

een gelegenheid bij uitstek om de vrijwillige terugkeer te bevorderen: de voorkeur geven aan een vrijwillige boven een verplichte terugkeer kan via de omzetting wettelijk verankerd worden. Het colloquium behandelde ook het binnenkomstverbod. Het gaat hier om een nieuw instrument in de Belgische wetgeving, zeker op deze schaal, waarvan de uitvoering talrijke vragen oproept (automatisch karakter of niet, rechtsmiddelen, uitzonderingen, banden met het Schengen-informatiesysteem).

De Commissie Justitie van de Kamer van Volksvertegenwoordigers heeft eind december 2010 aan het Centrum een advies gevraagd over de hervorming van de Belgische nationaliteitswetgeving. Op 4 januari 2011 werd dit advies bezorgd. Het handelde over de basisprincipes van de Belgische nationaliteitswetgeving (een wet gebaseerd op subjectieve rechten; de definitie van wettelijk verblijf; de migratie-neutraliteit van de nationaliteitswetgeving; de rol van een voorwaarde van taalkennis; de ontneming van de nationaliteit, ...).

Het Centrum heeft verder deelgenomen aan het begeleidingscomité van het Hulpfonds voor Gezinshereniging van Erkende Vluchtelingen, dat aangestuurd wordt door het Belgische Comité voor Hulp aan Vluchtelingen en aan het Raadgevend Comité van de Algemeen Afgevaardigde voor Kinderrechten van de Franse Gemeenschap.

Ter gelegenheid van de Dag van de Migrant (18 december) heeft het Centrum zich in 2010 aangesloten bij een oproep tot ratificatie van de Internationale Conventie ter Bescherming van de Rechten van Alle Arbeidsmigranten en Hun Gezinsleden. Dit verdrag vierde in 2010 zijn 20ste verjaardag.

Informereren over migratiestromen

Het Centrum vervult zijn informatieopdracht over de aard en de omvang van de migratiestromen via meerdere publicaties. Hiertoe behoort een demografisch en statistisch verslag over de aanwezigheid van vreemdelingen in België, opgesteld in samenwerking met het instituut IACCHOS van de Université catholique de

Louvain. Het Jaarverslag Migratie 2010 neemt hier de voornaamste gegevens van over.

In samenwerking met dezelfde academische partner heeft het Centrum in 2010 een demografische studie gepubliceerd over de kenmerken van de Congolese

migratie naar België, met als vertrekpunt de 50ste verjaardag van de onafhankelijkheid van Congo. De studie bewijst onder meer de impact van de verschillende hervormingen van de nationaliteitswetgeving op de Congolese aanwezigheid in België. Op 1 juni 2010 werd daarover in het Atomium een colloquium georganiseerd. Deze studie zal gevolgd worden door een studie van de Marokkaanse en Turkse migratie.

Het Centrum is de initiatiefnemer van het onderzoeksproject 'ROUTE' - uitgevoerd door de K.U.Leuven, de ULB, de UA en de ULg - over de ontwikkeling van een statistische module voor een opvolging op lange termijn van geregulariseerde personen. Daarnaast nam het Centrum deel aan een werkgroep voor het verzamelen van statistische gegevens rond niet-begeleide buitenlandse minderjarigen van de Nationale Commissie voor Kinderrechten.

Het Centrum heeft zich in 2010 verder ingezet voor het Belgische contactpunt van het Europees Migratienetwerk (NCP-EMN: zie ook Hoofdstuk 4). Zo heeft het Centrum - in het kader van het Belgische EU-Voorzitterschap - actief bijgedragen aan de organisatie van een conferentie (op 29 september 2010) over de longitudinale monitoring van migranten. Tijdens deze conferentie werden ervaringen op nationaal en internationaal vlak uitgewisseld over de opvolging op lange termijn van migratiestromen (de evolutie in de tijd van de wettelijke, sociale en politieke situatie van migranten).

Het Centrum hield ook een lezing over het verband tussen migratie en de demografische behoeften van België op het colloquium 'Vrijheid van beweging: van utopie tot noodzaak', georganiseerd door de Liga voor Mensenrechten.

De strijd tegen mensenhandel stimuleren

In 2010 heeft het Centrum zich verder ingezet voor een betere bestrijding van mensenhandel en -smokkel. In oktober 2010 heeft het zijn Jaarverslag Mensenhandel en Mensensmokkel 2009 voorgesteld, met als titel 'In een schijn van wettelijkheid'. Dit jaarverslag focust op economische uitbuiting en is thematisch opgebouwd. Het stelt vragen bij het statuut van slachtoffers van mensenhandel en wijst op het gebrek aan statistieken. Het formuleert tot slot tien aanbevelingen. Dit verslag werd op 9 november 2010 voorgelegd aan de Gemengde Commissie Justitie en Binnenlandse Zaken van de Senaat, en op 16 december werd een briefing over het verslag gegeven aan het College voor de Strijd tegen de Fiscale en Sociale Fraude.

Met dit jaarverslag vervult het Centrum de facto de rol van 'Nationaal Rapporteur Mensenhandel'. Daarom is dit verslag integraal beschikbaar in het Engels. Als de facto Nationaal Rapporteur heeft het Centrum actief deelgenomen aan twee bijeenkomsten van de nationale rapporteurs bij de Europese Commissie. Eén van deze bijeenkomsten was gewijd aan de indicatoren van mensenhandel, een andere aan het verzamelen van gegevens.

Op 19 januari 2010 was het Centrum de eerste gast van de Werkgroep Mensenhandel die werd opgericht door de Senaat. Tijdens de diverse hoorzittingen werd regelmatig verwezen naar de jaarverslagen van het Centrum. Het Centrum heeft ook meegewerkt aan de uitzending 'Ze zijn zo lief meneer' van het programma 'Panorama' op de VRT (uitgezonden op 3 januari en opnieuw op 25 juli 2010). Tijdens de beleidsdiscussies binnen de parlementaire werkgroep van de Senaat werd vaak naar deze uitzending verwezen.

Het Centrum heeft zijn activiteiten voortgezet binnen de Interdepartementale Coördinatiecel ter bestrijding van mensenhandel en -smokkel, waarvan het ook het secretariaat verzorgt. Naast de maandelijkse bijeenkomsten van het Bureau van de Coördinatiecel zijn de opdrachten van bepaalde werkgroepen, zoals die over tolken, voltooid. Het Centrum nam ook deel aan de evaluatievergaderingen over de multidisciplinaire omzendbrief van 26 september 2008 die de samenwerking van alle betrokken actoren vastlegt. Ter gelegenheid van de vierde Antittrafficking Day heeft het Centrum - als lid van de Interdepartementale Coördinatiecel - meegewerkt aan de voorbereiding van de conferentie 'Towards a multidisciplinary approach to

prevention of trafficking in human beings, prosecution of traffickers and protection of victims', die op 18 en 19 oktober plaatsvond in het kader van het Belgische EU-Voorzitterschap. Het Centrum vervulde de rol van schaduwrapporteur tijdens één van de sessies. In diezelfde week nam het Centrum ook deel aan een colloquium over mensenhandel en economische uitbuiting, georganiseerd door de stichting Samilia.

Het Centrum heeft in 2010 intensief samengewerkt met de drie onthaalcentra voor slachtoffers van mensenhandel (Payoke, Pag-Asa en Sürya) bij het opzetten van een gemeenschappelijk informatiesysteem voor het elektronisch beheer van dossiers en het samenstellen van een database voor de verklaringen van slachtoffers.

Het Centrum heeft op verschillende nationale en internationale colloquia en seminaries bijgedragen aan sensibilisatie en vorming inzake mensenhandel en -smokkel. Om er enkele te noemen: het seminarie over dienstboden, georganiseerd door de Koning Boudevijnstichting op 27 april 2010; en het congres 'Mintegratie: over nieuwe vormen van migratie en integratie', georganiseerd door het Centrum voor Migratie en Interculturele Studies (CeMIS) van de Universiteit Antwerpen.

Het Centrum heeft diverse bijdragen geleverd voor een speciale editie van het Tijdschrift voor Strafrecht en Criminologie, getiteld 'Traite des êtres humains / Mensenhandel-mensensmokkel', onder wetenschappelijke leiding van Ch.-E. Clesse. Deze publicatie lag aan de basis van een symposium op 26 mei 2010 te Brussel, met de medewerking van de Procureur-generaal bevoegd voor mensenhandel, en bijgewoond door talrijke magistraten en advocaten.

Op internationaal vlak coördineerde het Centrum de werkgroep over gerechtelijke vervolgingen van de internationale workshop 'Laborex' over economische uitbuiting, die op 2 februari 2010 in Maastricht doorging. Talrijke magistraten en inspectiediensten uit verschillende landen namen hieraan deel. Het heeft ook zijn expertise verleend aan de uitwerking van internationale verslagen, zoals het verslag 'Analyzing the business organization of trafficking in human beings, in order to decrease vulnerabilities to human trafficking and to better prevent the crime' van de Organisatie voor Veiligheid en Samenwerking in Europa (OVSE)

en het verslag over dwangarbeid en mensenhandel van de Internationale Arbeidsorganisatie (IAO).

Ten slotte heeft het Centrum trainingssessies en presentaties gegeven voor advocaten, sociale inspecteurs, politieagenten, maatschappelijk werkers, studenten en internationale actoren, onder wie de Finse Ombudsman voor Minderheden, die ook Nationaal Rapporteur over Mensenhandel voor Finland is. Het Centrum kreeg in 2010 ook het bezoek van verschillende internationale delegaties (zoals een Vietnamese delegatie) die de Belgische aanpak in de strijd tegen mensenhandel wilde leren kennen.

HOOFDSTUK 4: INTERNATIONALE ACTIVITEITEN, PUBLICATIES EN ACTIES

Internationale samenwerkingsverbanden

Binnen de Europese Unie

Equinet is het Europese netwerk van instellingen dat gelijke kansen en gelijke behandeling bevordert. Het netwerk wil de samenwerking en uitwisseling van informatie en juridische expertise tussen de instellingen bevorderen. Equinet bracht in 2010 verschillende studies uit (lijst beschikbaar op www.equineteurope.org), waaraan het Centrum meermaals meewerkte.

» www.equineteurope.org

Het Europees Bureau voor de Grondrechten (Fundamental Rights Agency - FRA). Tot eind juni 2010 zetelde de directeur van het Centrum in de Raad van Bestuur van het FRA, nadien heeft het departementshoofd Discriminatie deze plaats ingenomen. Het FRA heeft de volgende drie opdrachten: gegevens verzamelen en analyseren; de Europese instellingen en lidstaten adviseren; en samenwerken met het middenveld om het brede publiek te sensibiliseren. Zoals ieder jaar hebben het Centrum en alle andere nationale contactpunten van het RAXEN-netwerk (racism and xenophobia) het FRA een verslag bezorgd met alle gegevens die ze in 2010 over racisme en vreemdelingenhaat verzameld hebben. Die gegevens verwerkte het FRA in zijn jaarverslag. Dit was ook het laatste jaar van het RAXEN-project dat met ingang van 2011 vervangen werd door FRANET. FRANET bestrijkt zowat het totale domein van de mensenrechten, waardoor het Centrum niet langer de aangewezen partner is.

» www.fra.europa.eu

» www.fra.europa.eu/fraWebsite/research/raxen/raxen_en.htm

Het netwerk van Nationale Contactpunten voor Integratie (NCP-I) van de Europese Commissie, waarvan het Centrum het Belgische contactpunt is. Het Centrum heeft in 2010 de voorbereidende werkzaamheden voor de Europese Interministeriële Conferentie Integratie onder Spaans Voorzitterschap gecoördineerd, en in overleg met de regionale overheden werd de input voor de Ontwerpverklaring van Zaragoza voorbereid en opgevolgd. Tijdens het Belgische EU-Voorzitterschap heeft het Centrum als Nationaal Contactpunt voluit ingezet op een Europese 'Expert Conference on European Integration Modules'. Deze conferentie - die werd voorbereid in samenwerking met de Belgische regionale overheden - heeft een substantiële bijdrage geleverd aan de werkzaamheden van de Europese

Commissie voor de ontwikkeling van drie Europese Integratiemodules. In het bijzonder heeft de conferentie zich gebogen over de terminologische scherpstelling en een gedeeld begrip van het concept 'module'.

Het Europees Migratienetwerk (EMN). Het Centrum is zich in 2010 blijven inzetten voor het Belgische nationale contactpunt van het Europese Migratie Netwerk (NCP-EMN). Dit contactpunt bestaat uit vier Belgische instellingen waaronder het Centrum. Het contactpunt heeft in 2010 een beleidsrapport, een statistisch rapport, twee themastudies en vier edities van zijn elektronische nieuwsbrief uitgebracht. Verder nam het contactpunt deel aan Europese activiteiten van het EMN en organiseerde het een internationale conferentie rond het thema van de longitudinale opvolging van migratietrajecten. De lancering van een nationale website - die in 2011 online gaat - werd voorbereid. De publicaties van EMN kunnen vanaf april 2011 worden gedownload op de site van het Belgisch contactpunt of op de website van het EMN.

» www.emn.europa.eu

» www.emnbelgium.be

De Raad van Europa

De Europese Commissie tegen Racisme en Intolerantie (ECRI) bindt de strijd aan tegen racisme, xenofobie, antisemitisme en onverdraagzaamheid binnen Europa vanuit de overtuiging dat mensenrechten moeten worden beschermd. Een medewerker van het Centrum zetelt in eigen naam in de ECRI, net als alle andere leden die werden geselecteerd op basis van hun expertise op het gebied van de bestrijding van onverdraagzaamheid. Alle ECRI-leden zijn onafhankelijk en onpartijdig in de uitoefening van hun mandaat.

» www.coe.int/ecri

De Organisatie voor Veiligheid en Samenwerking in Europa (OVSE)

Het Centrum neemt deel aan de activiteiten van het Bureau voor Democratische Instellingen en Mensenrechten (Office for Democratic Institutions and Human Rights -ODIHR) binnen de **Organisatie voor**

Veiligheid en Samenwerking in Europa (OVSE). Het Centrum is één van de nationale contactpunten in de strijd tegen haatdelicten.

» www.osce.org/odhr

De Verenigde Naties

Het National Human Rights Institutions Network (NHRI), en meer bepaald het Europese netwerk van nationale mensenrechteninstellingen, ziet erop toe dat de mensenrechten voldoende worden beschermd in de Europese besluitvorming en regelgeving. In juni 2007 richtte het netwerk de werkgroep 'Asiel en Migratie' op, dat geleid wordt door het Centrum in samenwerking met het Deutsches Institut für Menschenrechte.

» www.nhri.net

Het Mensenrechtencomité van de Verenigde Naties ligt in het verlengde van het internationaal verdrag met betrekking tot burger- en politieke rechten van 1966 (BUPO-verdrag). Het Comité is samengesteld uit 18 leden. Vierjaarlijks leggen de lidstaten die het pact hebben ondertekend een rapport voor aan het Comité, dat hen hierover nog mondeling kan ondervragen. Daarna wordt een analyse gepubliceerd van de positieve, maar ook van de verontrustende aspecten van de uitvoering van het BUPO-verdrag, door de lidstaten. België heeft haar 5de vierjaarlijks rapport ingediend op 14 en 15 oktober 2010 in Genève. Dit rapport, de schriftelijke bijdragen, alternatieve rapport van NGO's en de analyse van het Comité kan men vinden op:

» www2.ohchr.org/english/bodies/hrc/hrcls100.htm

Enkele internationale activiteiten

- » 17-19 januari 2010: deelname in naam van ECRI aan een seminarie van FRA over 'hatespeech in de sportwereld'.
- » 28-30 januari 2010: deelname aan 'Le temps des tribus et des ghettos ?' tijdens het colloquium 'La barbarie' aan de Université de Nice.
- » 2-3 februari 2010: deelname aan de conferentie 'Fundamental rights in the EU in view of the accession of the Union to the European convention on human rights and fundamental freedoms', georganiseerd door FRA in Madrid.
- » 11 maart en 20 september 2010: deelname in naam van ECRI aan een werkgroep rond antiziganisme te Straatsburg en Parijs.
- » 8-10 april 2010: deelname aan een 'National legal workshop: combating and preventing discrimination by the means of criminal law', georganiseerd door de 'Commission for Protection against Discrimination' te Sofia.
- » 14 april 2010: deelname aan de '2nd cooperation and coordination meeting between FRA and Equinet' te Wenen.
- » 23-25 april 2010: presentatie van 'Peurs, haines, colères. Matériaux pour une typologie des passions politiques' tijdens het colloquium 'La pensée et l'action dans le pouvoir. Colère: dynamiques soumission-insoumission et création politique', aan de Université de Lausanne.
- » 7 mei 2010: conferentie van de FRA rond 'Strengthening the fundamental rights architecture in the EU' te Wenen.
- » 20-21 mei 2010: Inach (International Network Against Cyberhate) Deelname van het Centrum aan de ledenvergadering rond het thema 'Efficiënte aanpak van internationale netwerksites' te Brussel.
- » 22-26 mei en 1-5 november 2010: Ondersteuning van de 'Equal Employment Opportunity Commission' in Israël.
- » 1-2 juni en 4-5 november 2010: deelname van het Centrum aan het project 'Joined-up governance' van FRA te Wenen.
- » 8-9 juni 2010: 'Effective and independent structures for promoting equality', georganiseerd door de Council of Europe Commissioner for Human

Rights te Straatsburg.

- » **1-2 juli 2010:** deelname aan het seminarie ‘Legal developments and concepts in the field of equality and non-discrimination in Europe’ van Equinet te Brussel.
- » **13 september 2010:** deelname aan ‘Promoting equality: the Belgian experience’, georganiseerd door DG Employment, social affairs and equal opportunities te Brussel.
- » **19-22 september 2010:** deelname aan de Dynamic Interpretation Group van Equinet rond Roma.
- » **29 september 2010:** mede-organisatie van de conferentie ‘Long-term follow-up of immigrants’ trajectories’ van het NCP-EMN te Brussel.
- » **30 september tot 1 oktober 2010:** deelname aan de ‘Second conference in relation to financial independence and sources of income of the commission for protection from discrimination in the country’, georganiseerd door de OVSE te Skopje.
- » **11-12 oktober 2010:** deelname aan ‘Tools of evidence in discrimination cases’ van Equinet te Bratislava.
- » **18-19 oktober 2010:** deelname aan ‘Towards a multidisciplinary approach to prevention of trafficking in human beings, prosecution of traffickers and protection of victims’ georganiseerd door het Belgische voorzitterschap te Brussel.
- » **29 oktober 2010:** deelname in naam van ECRI aan de jaarlijkse vergadering van ILGA-Europe in Den Haag.
- » **4-5 november 2010:** deelname aan ‘Populisme, dépolitisation, délégitimation’, tijdens het colloquium ‘Identitates cruzadas’, georganiseerd door EXUBEL en het Waals en Brussels Hoofdstedelijke Gewest te Santiago, Chili.
- » **15-16 november 2010:** mede-organisatie van de vierde Equality Summit te Brussel in het kader van het Belgische EU-Voorzitterschap. Het thema van deze vierde Equality Summit was de strijd tegen discriminatie en de bevordering van gelijke kansen op de werkvloer. Tien jaar na de goedkeuring van

de Kaderrichtlijn⁴ en de Rasrichtlijn⁵ had de conferentie als doel de balans te maken van, niet zozeer de juridische effecten, maar eerder de veranderingen in het beleid rond gelijkheid en diversiteit op de werkvloer in de verschillende Lidstaten.

- » **18-19 november 2010:** deelname aan het ‘Disability Forum’, van de Europese Commissie en het Belgische EU-Voorzitterschap te Brussel.
- » **7-8 december 2010:** deelname aan ‘Ensuring Justice and Protection for all Children’, georganiseerd door FRA en het Belgische EU-Voorzitterschap te Brussel.
- » **16-17 december 2010:** deelname van het Centrum aan een expert meeting te Genève. Tijdens deze meeting werd een technische handleiding voor de lidstaten uitgewerkt voor het opstellen van een nationaal actieplan in het kader van de opvolging van de ‘Durban Review Conference on racism, discrimination and intolerance’.

4 Richtlijn 2000/78/EG van de Europese Raad van 27 november 2000 tot instelling van een algemeen kader voor gelijke behandeling in arbeid en beroep.

5 Richtlijn 2000/43/EG van de Europese Raad van 29 juni 2000 houdende toepassing van het beginsel van gelijke behandeling van personen ongeacht ras of etnische afstamming.

Publicaties

Centrum

- » **25 mei 2010:** *Federale verkiezingen 13 juni 2010. Memorandum ter attentie van de politieke partijen* (13pg.)
- » **2 september 2010:** *Algemene werking. Jaarverslag 2009* (41pg.)

Discriminatie / Gelijke Kansen

- » **18 mei 2010:** *Arbeidssituatie van holebi's die handenarbeid of een technische functie uitoefenen. (i.s.m. HIVA – 79pg.)*
Een verkennend onderzoek over holebi's die als techniker of arbeider tewerkgesteld zijn, het eerste over deze materie.
- » **7 juli 2010:** *Diversiteit en discriminatie in de sociale huisvesting: een kritische benadering van 'sociale mix' (i.s.m. Erasmus Hogeschool Brussel – 93pg.)*
In deze studie staat het concept sociale mix in de sociale huisvesting in België centraal met een drieledige onderzoeksopdracht.
- » **31 augustus 2010:** *Discriminatie – Diversiteit. Jaarverslag 2009* (180pg.) Nieuw was dat dit jaarverslag opende met een focus op handicap.
- » **1 september 2010:** *Culturele diversiteit op de werkvloer. Praktijken van redelijke aanpassing in België (i.s.m. IES & METICES-GERME, 151pg.)*
Studie over de redelijke aanpassingen die werknemers aan hun werkgevers vragen. Deze studie analyseert de aard van deze vragen, het antwoord van de werkgever en het niveau waarop deze worden onderhandeld.
- » **1 september 2010:** *Discrimination toi-même (i.s.m. de Franse Gemeenschap en het IGVM – 49pg.)*
Deze brochure richt zich tot jongeren tussen 12 en 18 jaar en bevat concrete informatie over de anti-discriminatie wetgeving en haar toepassingen. Aan de hand van cartoons maakt ze moeilijke thema's toegankelijk: discriminatie, vrije meningsuiting, aanzetten tot haat, racisme, seksisme, homofobie, handicap, ...

Migratie

- » **6 mei 2010:** *Jaarverslag Migratie 2009* (208pg.)
Dit Jaarverslag verschaft informatie over de omvang en de aard van migratiestromen en over het respect voor de grondrechten van vreemdelingen.
- » **1 juni 2010:** *België – DR Congo. 50 jaar migratie* (87pg.)
De migratie tussen België en de huidige Democratische Republiek Congo zijn onlosmakelijk verbonden met de historische banden tussen beide landen.
- » **14 oktober 2010:** *Jaarverslag Mensenhandel – Mensensmokkel 2009: 'In een schijn van wettelijkheid'.* (135pg.)
Met een focus op mensenhandel met het oog op economische uitbuiting en bijzondere aandacht voor (il)legale constructies van vrij verkeer van personen en diensten die aanleiding kunnen geven tot praktijken van mensenhandel.
- » **27 oktober 2010:** *Migraties en migrantenpopulaties in België. Statistisch en demografisch verslag 2009* (204pg.)
Migratie-analyses op korte en lange termijn, met gegevens per nationaliteit, land van herkomst en nationaliteit bij de geboorte. Het behandelt ook een aantal vragen over de waarneming van migratiefenomenen en statistische gegevens; de limieten van de beschikbare gegevens en de berekeningsmethodes.

Armoede

- » **1 maart 2010:** *Verslag armoedebestrijding 2008-2009 – deel 2. Naar een coherente aanpak in de strijd tegen dakloosheid en armoede* (84pg.)
Over de situatie van daklozen in België, op basis van overleg met de betrokkenen zelf en met de verenigingen die dagelijks met daklozen werken.
- » **1 juni 2010:** *Federale verkiezingen 13/06/2010. Memorandum voor de politieke partijen.* (7pg.)

- » **1 juni 2010:** *Studieoriëntering in het secundair onderwijs in de Franse, Vlaamse en Duitstalige Gemeenschap* (30pg.)
Deze informatieve nota geeft achtergrondinformatie bij het hoofdstuk 'Studieoriëntering: herwaardering van competenties of versterking van ongelijkheden' uit het vijfde twejaarlijks verslag van het Steunpunt.
- » **06 juli 2010:** *Verslag van het seminarie 'naar een effectief recht op water'* (28pg.)
- » **7 september 2010:** *Verslag van het seminarie 'De overgang van het onderwijs naar de arbeidsmarkt voor jongeren in armoede'* (40 p.).

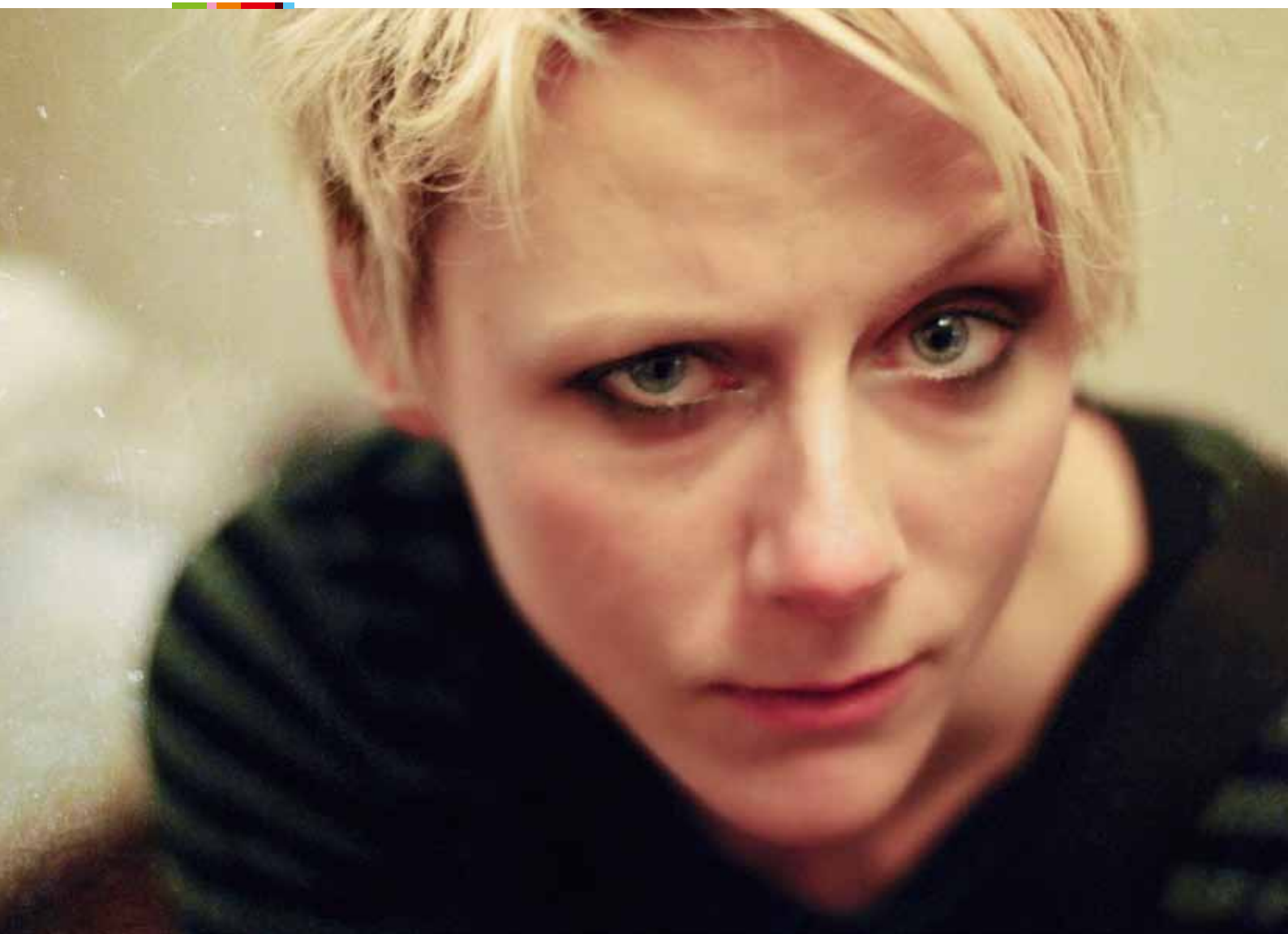
Presentaties en synthese van het debat over de thematiek en over de rol van het stelsel van deeltijds (alternerend) leren en werken.

- » **1 oktober 2010:** *Resultaten van een bevraging bij de watermaatschappijen in België met betrekking tot de tarieven en de sociale aspecten* (59pg.)
Resultaten over de enquête die het Steunpunt in 2009-2010 uitvoerde bij watermaatschappijen in België over hun tarieven en de sociale aspecten van watervoorziening (betalingsmoeilijkheden, afbetalingsplannen, verwijzingen naar de rechter, afsluitingen,...)

Acties

- » **1 september 2010:** verderzetting van de campagne 'La discrimination s'arrête ici', i.s.m. het IGVM, de Franse Gemeenschap en het Waals Gewest. Een sensibiliserende brochure (i.s.m. de Franse Gemeenschap) met cartoons, gericht op jongeren tussen 12 en 18 jaar (zie 'Publicaties'), met affiches en postkaarten, en i.s.m. het Waals Gewest ook boomerangkaartjes, onderleggers en papieren tafelsets voor de horeca sector. Zie www.stop-discrimination.be.
- » **3 december 2010:** het Centrum organiseerde samen met de Nationale Hoge Raad van Personen met een Handicap een actie in het station Brussel-Centraal in het kader van de Internationale dag van Personen met een Handicap. De actie legde de nadruk op het gebrek aan toegankelijkheid van treinen en stations voor personen met een handicap en op de verplichting om 24 uur vooraf hun traject te reserveren.

HOOFDSTUK 5: HET STEUNPUNT TOT BESTRIJDING VAN ARMOEDE, BESTAANS- ONZEKERHEID EN SOCIALE UITSLUITING

Het Steunpunt tot bestrijding van armoede, bestaansonzekerheid en sociale uitsluiting wil de strijd tegen armoede als prioriteit op de politieke agenda houden. Het Steunpunt is opgericht door de Federale Staat, de gewesten en gemeenschappen. Het heeft als opdracht informatie te verzamelen en te analyseren, aanbevelingen te formuleren, rapporteren over de uitoefening van grondrechten en over de ongelijkheid in de toegang tot die rechten. Daarnaast moet het Steunpunt structureel zorgen voor een dialoog met verenigingen en middenveldorganisaties. Het Steunpunt Armoede stelt, gelet op zijn bijzondere status, een afzonderlijk activiteitenverslag op. We situeren hier kort drie activiteiten die het jaar hebben gekenmerkt.

Voor een coherente aanpak van de strijd tegen 'dakloosheid' en armoede

Het Steunpunt werd door de Staatssecretaris voor de Strijd tegen Armoede gevraagd om een overleg te organiseren en aanbevelingen te doen over de daklozen. Er werden een twintigtal vergaderingen gehouden; een vijftigtal organisaties namen deel aan het debat, en de resultaten werden in 2010 gepubliceerd. Het overleg heeft duidelijk aangetoond dat 'dakloosheid' een extreme vorm van armoede is, die een schending is van alle grondrechten en niet enkel van het recht op behoorlijke huisvesting. De zeventig aanbevelingen die zijn opgenomen in het verslag omvatten dus talrijke gebieden van expertise en zijn van zeer diverse aard. Ze variëren van de ratificatie van internationale teksten over een betere uitvoering van de bepalingen rond het referentieadres en een verbeterde kwantitatieve en kwalitatieve kennis van 'dakloosheid' tot de nachtopvang, ...

Naar een effectief recht op water

Veel huishoudens hebben moeite om hun waterrekeningen te betalen en we weten dat de waterprijzen de komende jaren verder zullen toenemen, gezien de stijgende kosten van de waterzuivering. Omdat er werd geconstateerd dat er bijzonder weinig informatie beschikbaar was over de sociale aspecten van watervoorziening, heeft het Steunpunt een enquête uitgevoerd bij de distributiebedrijven. De enquête bevatte vragen over de tarieven en de gemiddelde bedragen van de facturen, sociale maatregelen, het aantal gevallen van verzuim (onbetaalde facturen) en de terugbeta-

lingsplannen, het aantal afsluitingen, de klantenservice, ... Het Steunpunt vraagt een betere inzameling van gegevens. De onvolledige aard ervan werd immers duidelijk tijdens de enquête. Het Steunpunt adviseert een debat te organiseren over de invoering van openbare dienstverplichtingen, zoals die al bestaan voor de levering van gas en elektriciteit.

2010, Europees Jaar van de Strijd tegen Armoede en Sociale Uitsluiting

Het Steunpunt, benoemd tot nationaal uitvoeringsorgaan van het Europees Jaar, heeft op nationaal niveau talrijke initiatieven gecoördineerd die dat jaar zijn ontstaan. Het werd hierin bijgestaan door de POD Maatschappelijke Integratie (administratieve en budgettaire aspecten). Samen met het Begeleidingscomité heeft het Steunpunt een nationaal actieprogramma uitgewerkt, met als rode draad *armoedebestrijding is een zaak van iedereen*. Het heeft ook de oproep tot projectvoorstellen beheerd en de 26 geselecteerde projecten gedurende het hele jaar opgevolgd. Het Steunpunt heeft het 'label 2010' toegekend, een aan het Europees Jaar gewijde rubriek op de website die continu wordt bijgewerkt en bewustmakingscampagnes gevoerd. Eén deskundige die in de loop van het jaar verbonden was aan het Steunpunt, heeft meer op Europees niveau gewerkt, voornamelijk aan het opstellen van de Verklaring van de Raad die aangenomen werd op het einde van het jaar (2010/C 333/06, Publicatieblad van de Europese Unie, C 333 van 10 december 2010).

Voor meer informatie: www.armoedebestrijding.be

HOOFDSTUK 6: BALANS EN RESULTATENREKENING VAN HET CENTRUM

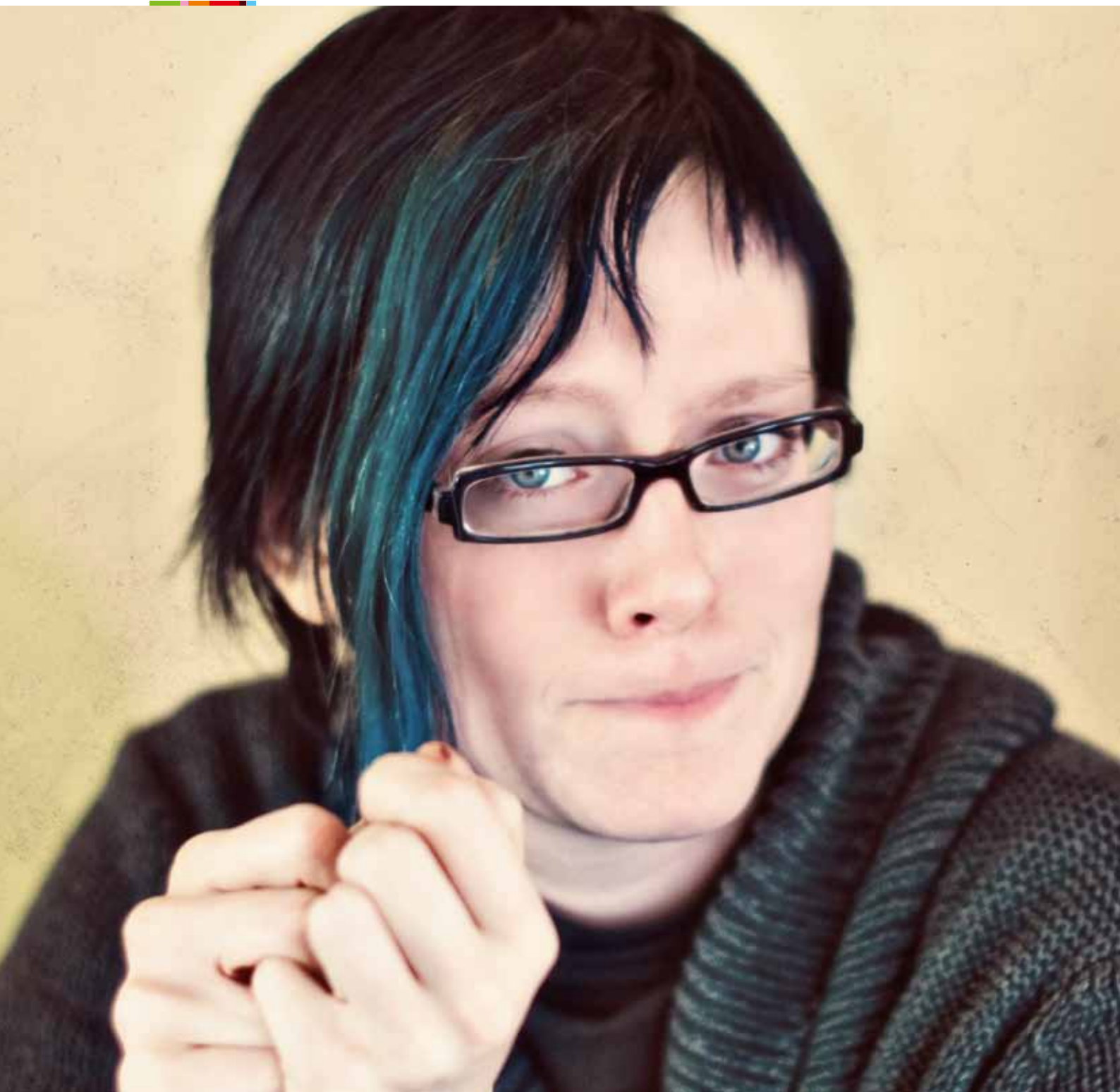
Hieronder vindt u een overzicht van de belangrijkste cijfers uit de balans per 31/12/2010 en uit de resultatenrekening over 2010. De jaarrekening 2010 werd zonder voorbehoud geattesteerd door de Commissaris-Revisor en op 27 april 2011 door de Raad van Bestuur goedgekeurd. Dit overzicht geeft alléén de cijfers van het Centrum zélf, en niet de cijfers van het Federaal Impulsfonds voor het Migrantenbeleid (FIM) en van het Steunpunt tot bestrijding van armoede, bestaansonzekerheid en sociale uitsluiting; deze worden namelijk apart beheerd en vallen onder de verantwoordelijkheid van hun beheerscomité.

De cijfers zijn uitgedrukt in € 1.000.

Balans op 31/12/2010 (x € 1.000)			
Activa	8.545	Passiva	8.545
Vaste activa	362	Kapitaal	55
Materiële activa	224	Gecumuleerd resultaat	4.121
Financiële activa	138	Voorzieningen	28
Vlottende activa	8.183	Schulden	4.341
Handelsvorderingen	2.146	Leveranciers	321
Geldbeleggingen	5.350	Sociale schulden	540
Liquide middelen	687	Overige schulden	3.480

Resultatenrekening 2010 (x € 1.000)			
Opbrengsten	8.517	Kosten	7.312
Toelagen	7.140	Projectkosten	486
Projectopbrengsten	1.050	Werkingskosten	1.433
Overige opbrengsten	293	Personeelskosten	5.209
Financiële opbrengsten	9	Afschrijvingen	156
Uitzonderlijke opbrengsten	25	Uitzonderlijke kosten	28
		Resultaat 2010	1.205

HOOFDSTUK 7: EEN VOORUITBLIK

Het jaar 2011 belooft andermaal erg belangrijk te worden voor het Centrum. Eind 2006 startten de gesprekken over de omvorming van het Centrum tot een *interfederaal* Centrum, maar door de politieke toestand zijn die nog niet afgerond. Een politiek samenwerkingsakkoord tussen de federale overheid, gemeenschappen en gewesten kan het Centrum omvormen tot een gemeenschappelijke, *interfederale* instelling. Door een dergelijk akkoord af te sluiten zal België zich voegen naar de Europese richtlijn. Een dergelijk akkoord garandeert dat elke inwoner van dit land één enkel aanspreekpunt heeft voor meldingen of vragen rond discriminatie en migratie en zich geen zorgen hoeft te maken over welke wet, welk decreet of welke ordonnantie precies van toepassing is. Het garandeert ook dat elke inwoner op de snelste en de best mogelijke manier geholpen wordt, dankzij de bundeling van expertise over discriminatie en migratie. Het maakt ten slotte dat de overheden kunnen beschikken over een onafhankelijk expertisecentrum voor adviezen en aanbevelingen rond discriminatie en migratie.

De omvorming tot een interfederale instelling biedt nog ruimere perspectieven. België beschikt nog niet over een **nationale mensenrechteninstelling** die conform de *Principes van Parijs* werkt, iets waar de Verenigde Naties op aansturen. Het interfederale Centrum zou een voorafspiegeling kunnen zijn van een dergelijke structuur, via zijn betrokkenheid in de strijd tegen discriminaties en de materies betreffende de verdediging en bevordering van de grondrechten.

Een dergelijke nationale mensenrechteninstelling zou in de toekomst ook het **onafhankelijk monitororgaan** kunnen herbergen dat België moet aanduiden in uitvoering van het **Internationale Verdrag van de Verenigde Naties inzake de Rechten van Personen met een Handicap**. Geheel conform dit verdrag moeten de middenveldorganisaties, de personen met een handicap en de organisaties die hen vertegenwoordigen hier ten volle bij betrokken worden.

De oprichting van een dergelijke mensenrechteninstelling biedt ook de kans om de positie van het **Steunpunt Armoedebestrijding** uit te klaren. Zowel het Steunpunt als het Centrum betreuren de onduidelijke situatie die er vandaag is. Beiden gaan naar best vermogen om met deze onduidelijkheid, maar blijven vragende partij om de verhouding te verduidelijken.

Sinds 1995 al stimuleert het Centrum de **strijd tegen mensenhandel en -smokkel**. Via een jaarverslag en andere instrumenten evalueert het Centrum het Belgische beleid op een onafhankelijke en kritische wijze, in dialoog en samenwerking met alle betrokken instanties en organisaties. Het Centrum is momenteel de facto nationaal rapporteur en wil graag ook officieel aangeduid worden als **Nationaal Rapporteur Mensenhandel**, zoals voorzien door de Raad van Europa en ook in de EU-richtlijn die in voorbereiding is.

Om al deze redenen vormen de komende jaren een scharniermoment voor het Centrum. Het Centrum is klaar om deze uitdagingen aan te gaan, dankzij goed ontwikkelde contacten op nationaal en internationaal vlak. Een dergelijke, nieuwe 'architectuur' voor het Centrum vergt ook een nieuwe naam, een nieuw logo en een nieuwe huisstijl, ook daar is het Centrum klaar voor. Deze nieuwe naam moet de unieke positie van het Centrum nog beter uit de verf laten komen: een overheidsdienst die in alle onafhankelijkheid en in dialoog en samenwerking met overheden en het middenveld actief is op het terrein van de strijd tegen discriminatie, de promotie van gelijke kansen, de rechten van personen met een handicap, migratie en grondrechten en mensenhandel, van armoedebestrijding. Kortom: op het brede terrein van de mensenrechten.

Edouard Delruelle, *Adjunct-directeur*
Jozef De Witte, *Directeur*

A series of horizontal dotted lines spanning the width of the page, intended for writing or drawing.

Het Centrum in 2010
Jaarverslag algemene werking 2010
Brussel, mei 2011

Uitgever en auteur:

Centrum voor gelijkheid van kansen en voor racismebestrijding
Koningsstraat 138, 1000 Brussel
T: 02 212 30 00
F: 02 212 30 30
epost@cntr.be
www.diversiteit.be

Redactie: Centrum voor gelijkheid van kansen en voor racismebestrijding

Vertaling: Intrasoft

Grafisch concept en opmaak: d-artagnan

Fotografie: Olivier Suarez

Verantwoordelijk uitgever: Jozef De Witte

Ce rapport est également disponible en français.

This report is also available in English.

Dieser Jahresbericht ist auch in Deutsch erhältlich.

Hoe kan u deze publicatie bestellen?

Kostprijs : 12 euro (+ 2,70 euro verzendingskosten)

U kan deze publicatie bestellen bij de Infoshop van de Kancelarij van de Eerste Minister:

- door overschrijving op het rekeningnummer: 679-2003650-18

- per e-mail: shop@belgium.fgov.be

Vermeld duidelijk 'Het Centrum in 2010 / Jaarverslag Algemene Werking 2010', de gewenste taal en het aantal exemplaren.

U kan deze publicatie ook afhalen op de Infoshop van de Kancelarij van de Eerste Minister. De Infoshop is van maandag tot vrijdag doorlopend open van 9 tot 16 uur.

Infoshop Kancelarij van de Eerste Minister

Regentlaan 54, 1000 Brussel

T: 02 514 08 00 – F: 02 512 51 25 – shop@belgium.fgov.be

Deze publicatie kan u ook terugvinden op de website van het Centrum voor gelijkheid van kansen en voor racismebestrijding: www.diversiteit.be

Het Centrum juicht de verspreiding van kennis toe, maar dringt aan op respect voor de samenstellers en auteurs van alle bijdragen in deze publicatie. Gebruik van teksten uit deze publicatie als informatiebron is enkel toegestaan met vermelding van de auteur en de bron.

De gehele of gedeeltelijke reproductie, verkoop, publicatie, aanpassing van de teksten, foto's, tekeningen of andere auteursrechtelijk beschermde elementen in deze publicatie is niet toegelaten zonder de voorafgaande schriftelijke toelating van het Centrum voor gelijkheid van kansen en voor racismebestrijding.

Voor gebruik van het beeldmateriaal dient contact te worden opgenomen met het Centrum of rechtstreeks met de copyrightgebruiker vermeld in het colofon.

Deze brochure werd gedrukt op FSC -papier / SGS -COC -004434 / FSC -mixed

CENTRUM VOOR
GELIJKHEID
VAN KANSEN
EN VOOR RACISME
BESTRIJDING

CENTRUM VOOR GELIJKHEID VAN KANSEN EN VOOR RACISMEBESTRIJDING

Koningsstraat 138, 1000 Brussel

WWW.DIVERSITEIT.BE